

Végső búcsú Várnai Zsenitől

Csütörtökön a Mező Imre úti temetőben mély részvétellel vettek végső búcsút Várnai Zseni kétszeres József Attila-díjas íróitól, költőtől, a Szocialista Hazáért, Erdemrend, s a Munka Vörös Zászló Erdemrend kitüntetésétől tisztelt, barátai, pályatársai, s küldöttségével képviseltette magát szülőfaluja, Nagyváza. A munkásmozgalmi panteon fedett ravatalozójában elhelyezett urnájánál politikai és kulturális életünk jeles személyiségei álltak díszőrséget.

Csák Gyula, a Magyar Írók Szövetségének titkára a budapesti kommunisták és a magyar írói társadalom nevében méltatta Várnai Zseni zardag életútját.

Várnai Zseni hamvait gyászdallamok hangjai között kísérték a temető márvénz parcellájához. Sírjánál Tóth Dezső művelődési miniszterhelyettes mondott beszédet.

Várnai Zseni sírját ezután koszorúkkal, virágokkal borították. A kegyeletes szertartás az Internacionálé hangjaival ért véget. (MTI)

Tudományos konferencia

A Szépművészeti Múzeum megnyitására 75. évfordulója alkalmából csütörtökön tudományos konferenciát tartottak a városi ligeti intézményben. A múzeum és a Magyar Régészeti és Művészettörténeli Társulat közös rendezvényén — amelyen az elnöki tisztet Köpeczi Béla, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárhelyettese látta el — Gárus Klára, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója mondott bevezetőt. Ezt követően az intézmény vezető munkatársai tudományos előadásokon adtak számot munkájukról. A többi között elemezték a gyűjtés, a restaurálás sajátos feladatait, gondolták a múzeumi kutatómunka gyakorlatát.

A szakemberek rámutattak: a Szépművészeti Múzeum Magyarország legfontosabb, külföldi képzőművészeti anyagot gyűjtő múzeuma. Az utóbbi években azonban a magyar múkiecsék gyarapításával szemben háttérbe szorult a külföldi anyag gyűjtése, bár számos, nagy értékű alkotás is került a múzeum birtokába vásárlások, valamint a magángyűjtők ajándékaiként.

Puccini: Tosca

Operabemutató ma este a Zenés színházban

Néhány szép időben, hogy a szegedi opera repertoárján húsz-huszonöt mű is szerepelt egy évadban, a legnépszerűbbektől a kevésbé ismertekig, bizony nemigen fordulhatott elő, hogy ilyen alaművet, mint Puccini Tosca, hosszú éveken át nélkülözzenek a zenebarátok. Idén tíz opera megy feljuttatásban, s a melléklet tervezett három premier egyike a Tosca, amit eredendően még januárban be akartak mutatni, ám a társulat nyugati turnéja okán fölcseréltek a Trubadurral — minthogy az impresszárió ezt kérte vendégjátékra.

Ma, pénteken este 7-től a Toscát láthatja-hallhatja tehát a bemutatóbérlet közönsége a Zenés színházban. Pál Tamás vezényelével, a címszerepben Bajtaj Horváth Agotával, Cavaradossi: Juhász József, Scarpia: Gyimesi Kálmán. A sekrestvés Gregor József, Angelotti: Székely Péter. Ugyanez a szereposztás szerdán este színpadra lépett már Kecskeméten, ahol szerződésben fájol a szegedi opera. A pénteki bemutatót követően megtartják az olasz nyelvű premiert is, ha semmi váratlan körülmény közbe nem jön, november 4-én, a fenti szereplőlistához képest annyi eltérés-

sel, hogy Cavaradossi a chilei Sebastian Gonzales lesz. Másik különben még három címszereplőt is feltüntetett a műsorfüzet. Varsányi Máriát, a vendégművész Belohorszkij Sárát és Karikó Terézt; további Cavaradossiként Rétyi Csabát, Scarpia-ként Herczeg Ferencet. Mindannyiszor közreműködik a Szegedi Szimfonikus Zenekar és a színház kórusa (karigazgató Molnár László).

Az előadást Angyal Mária rendezte, díszleteit Varga Mátyás, jelmezeit Vágóölygyi Ilona tervezte. A későbbiekben még Molnár László is vezényli a Toscát.

Domus áruház nyílt Pécsen

A vidék legnagyobb Domus áruházát nyitották meg csütörtökön Pécsen. A színes kerámiafűzős, csupa üveg, korszerű lakberendezési szaküzlet a város egyik legforgalmasabb pontján, a vasútállomás, az épülő autóbúscsoporthoz és az új vásárosarnok közelében építették fel. A helyi lakosság kívülről is az ország bármely részéről érkeznek könnyen megközelíthetik. A vásárlók kulturált körülmények között, egy helyen szerezhetik be mindazt,

amiért korábban esetenként végig kellett járniuk a régi bútorgyártó-hálózat boltjait. Az ország tizenhetedik Domus-ának két szintes, háromszázötven négyzetméteres hasznos eladótérrel nemcsak szoba, konyha és kiegészítő bútorokat, hanem világítási cikkek, szőnyeg, függöny, tapétát és lakástextiliákat is árulnak. A megvásárolt bútorokat az áruház saját gépkocsiparkjával szállítja házhoz, s vállalják az elemes bútorok helyszíni összeszerelését is.

A vállalkozás új formái

A gazdasági munkaközösség

Vállalkozunk! — olvasni az öles betűket az egyik fővárosi egyetem aulájában. Nemcsak a szakembereket, hanem a felhőt-társadalmat, hanem a diákok fantáziáját is megmozgatta az új típusú vállalkozás lehetősége, amely a már ismert rendeltetések (1982. január elseje) életbelépését követően válhat gyakorlattá. Lehetőség nyílik például gazdasági munkaközösségek alapítására, ami a magánkezdemenyes új formája. Némi hasonlóságot mutat a korábban létező polgári jogi társaságokkal, a gazdasági munkaközösség azonban nem jogi személy és a vállalkozók társulási szerződése csak akkor válik érvényessé, ha a hatóság (az illetékes tanács) jóváhagyta.

Mivel foglalkozhat a gazdasági munkaközösség? A tevékenységi paletta rendkívül széles. Gazdasági munkaközösség létrehozható a fogasztás, a szolgáltatás, a termelés színterében, a vállalkozók javítására, az ezekhez kapcsolódó kiegészítő tevékenység ellátására. A korábban is létező polgári jogi társaságok elsősorban valamilyen szellemi tevékenységet üztek, árutermelet nem végeztek. A polgári jogi társaságok dönthetnek, hogy 1982. január elsejétől az új vagy a régi szervezeti formában kívánjanak működni.

Pár hónappal a rendeletek életbelépése előtt a vállalkozók már nemcsak tervezgetik, mivel is foglalkozzanak, hanem felméri lehetőségeiket, és társakat is keresnek. Kétségtelen, hogy aki vállalkozik, annak sokféle szempontot kell mérlegelnie. Nemcsak a piaci részeket kell kitapintania és a tevékenységi kört helyesen megválasztania, hanem számolnia kell azzal is, hogy többteljővedelmét csak több munkával lehet elérni. Fix bér fizetésére a munkaközösségek aligha vállalkozhatnak, ugyanakkor a ren-

dek nem teszik lehetővé, hogy hater forint jövedelem felett is fizessenek nyugdíjajutalékot a munkaközösség tagjai. Magyarán: hiába keres valaki például a gazdasági munkaközösségben tízezer forintot, nyugdíjat legfeljebb hater forint után kaphat. A gazdasági munkaközösség tagjai egyébként igénybevehetik a gyest és az anyasági segélyt, táppénz azonban csak betegségük hetedik napja után jár nekik.

A gazdasági munkaközösség tagjai nem feltétlenül azonos szakmájúak, ami kifejezetten előnyös lehet, ha képzettségük, piaci jártaságuk jól kiegészíti egymást. Például: a munkás, a kisiparos, a technológus és a mérnök összefoghat valamilyen műszaki hiánycikk gyártására. Kereskedelmi tevékenységre nem vállalkozhatnak, de a kereskedelmi munkát elősegítő tevékenységre (például anyagbeszerzésre, raktározásra) igen. A gazdasági munkaközösség — külkereskedelmi vállalat közvetítésével — külföldön is értékesítheti produktumait és külföldi bér munkát is vállalhat.

A gazdasági munkaközösség tagjai lehetnek például vízvezeték- és fűtésszerelők, kőművesek, tapétázók, szobafestők; elvállalhatják többek között családi ház, felkészítést, iroda, tetőtér építését, szerelését. Mások létrehozhatnak különféle javító, karbantartó munkaközösségeket,

minisztereket. Megint mások vállalkozhatnak a tej- és sütőipari termékek reggelenkénti házhoz szállítására, gyermekfelügyeletre, idős emberek ellátására, valamilyen kisüzemi termelésre.

Egyébként a legfeljebb 30 fős gazdasági munkaközösségbe bárki belephet, nem szükséges hozzá a munkahely engedélye sem. Vagyis tevékenység másodállásban is végezhető. „Szelvényvadászóvá” azonban nem válhat senki, a rendeletek tiltják, hogy csupán pénzzel vagy vagyonnyújtással lépjen be bárki is a munkaközösségbe. A vállalkozó csak a tényleges munkavégzés révén válhat a gazdasági munkaközösség tagjává.

A gazdasági munkaközösségek összjövedelmük után három százalék társasági adót fizetnek, emellett a szétosztott jövedelmek alapján a tagokat — a kisiparosokhoz hasonlóan — általános jövedelmi adó terheli. Az adóellenőrzés és a befizetések kezelése a PM Bevételi Főigazgatóság feladata.

Gazdasági munkaközösségek nemcsak önállóan alakulhatnak, hanem vállalat vagy költségvetési szerv keretében is. Ez utóbbi esetben vállalati gazdasági munkaközösségről van szó. Mindkét típusú munkaközösség tagjai bérelhetnek vállalatoktól, szövetkezetektől gépeket, berendezéseket, műhelyeket. A különféle bérbeadási formákkal a legközelebb foglalkozunk.

Molnár Patrícia

Mozgáskorlátozottak összefogása

Helyi csoport alakult

Az idén az eddigieknél több figyelmet fordítottunk szerencsétlenül járt embertársainkra, s önmagában ez is szép eredménye a rokkantak évének De nem múlik el ez az esztendő a segítő-kézszel kézzel fogható bizottságok nélkül sem, mert hisz mégiscsak tetekre van leginkább szükségünk a mozgáskorlátozott embereknek. S, hogy ne csak hírtelen, egy évről szóló felbuzdulás legyen mindez, arról megalkult egyesületek gondoskodnak. A Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetsége, a május óta működő megyei egyesület célja a rászorulókat érdekvédelme, társadalmi megsegítésük. Az országban sorban létrejönnek a helyi csoportok is. Szegeden tegnap, csütörtökön rendezte meg a megyei egyesület és a városi tanács egészségügyi osztálya a

városi-járás csoport alakulását.

Dr. Zlatarov Sztójcsóné, a tanács egészségügyi osztályának szociálpolitikai csoportjának vezetője megnyitójában méltatta a rokkantak évének jelentőségét, ismertette a rászorulókat érdeklében eddig hozott intézkedéseket, vázolta az eredmények és a legfőbb, még megoldásra váró gondokat. Hangsúlyozta: az elkövetkező esztendőben akkor fejlődik megfelelően szociálpolitikai munkánk, ha a területre, ha a rokkantakkal kapcsolatos korábbi szemléletünkön változtatunk. Természetesnek kell, hogy vegyük az élet teljességére, a munkára való törekvésüket. Az előadó elmondta: a mozgáskorlátozottak megyei egyesületének szegedi városi-járás csoportja arra hivatott, hogy főtárgy az itt élő rokkant emberek gondjait, számba vegye és rangsorolja a teendőket, a

rehabilitációt és a társadalmi beilleszkedést segítő javaslatokat.

A mintegy 200 tagú csoport a November 7. Művelődési Házban tartotta alakuló ülését, vendégként. Hogy mikor kap az egyesület és szegedi csoportja végleges, önálló otthont? A városi tanács már kiutalt részükre egy megfelelő nagyságú helyiséget, amelyet alkalmassá kell tenni a rokkantak részére. A CSOMIEP dolgozó társadalmi munkában vállalták a tervezést. Amíg a dokumentumok készülnék, a kivitelezést kerestetik.

Az ülésen Stein Vilmosné, az egyesített szociális intézmény igazgatója ismertette az egyesület alapszabályát a hozzászólások után pedig Zsarkó Imre, a Vöröskereszt városi titkára kívánt sikeres munkát a mozgáskorlátozottak szegedi városi-járás csoportjának.

Ch. A.

A Volánnál

Munkavédelmi ankét

Immár harmadik éve, a munkavédelem hónapja az október, a Volán 10. számú Vállalatnál. Miként tavaly is tavalyelőtt, úgy az idén is változatos programmal igyekeztek szolgálni a gazdasági feladatok teljesítése mellett a másik, nem kevésbé fontos célt, a balesetek megelőzését. Csak néhányat emelve ki az események sorából: forgalombiztonsági ankétot, elsősegélynyújtási versenyt, munkavédelmi vetélkedőt tartottak a mostani munkavédelmi hónapban. Melynek záróakordjaként tegnap, csütörtökön ismét ankétot rendeztek a vállalat központjában. Természetesen a munkavédelemben elért eredmények, a további sikereitől való összegezésére, megvitatására.

A Volán Tröszt vállalatának munkavédelmi versenyében első helyen állnak a szegediek. Jórészt a balesetek megelőzését szolgáló korszerű oktatási formák bevezetésének köszönhetően. Az

elmúlt év tíz hónapjához képest — mondotta a tegnapi eseményen Benke J. Zoltán, igazgatóhelyettes — 10 százalékkal csökkent a vállalatnál a balesetek, 50 százalékkal a munkából (balesetek miatt) kiesett napok száma. Javult a forgalombiztonság, s ami különösen örvendetes, idén lényegesen kevesebb baleset történt a legveszélyesebb munkaterületen, a teherforgalomban, mint tavaly. Minden bizonnyal a defenzív vezetési stílus oktatásának, a rendszeres munkavédelmi, ergonomiai felmérések eredményeként. A munkavédelem társadalmiasításában rejlik lehetőségek kiaknázására — hallottuk az ankéton — további sikereket lehet elérni.

A munkavédelmi hónap záróeseményén dr. Gergely Jenő pszichológus tartott előadást a munkavédelem és az ergonomia, illetve a társadalmi életben kapcsolatairól. Prágai Andrásné, az OFOTÉRT üzletvezetője is-

mertette a Fotógrén fényvédő szemüveg használatának előnyeit a járművezetésben. Végül, a munkavédelmi hónap keretében rendezett vetélkedők helyezetteinek, a munkavédelemben kiemelkedően tevékenykedő dolgozóknak jutalmat adtak át.

Füles Évkönyv '82

Az 1982-es Füles Évkönyv — híven önmagához — érdekes, változatos tartalommal jelent meg. Vidám írások emlékeztetnek Kodály Zoltán és Kálmán Imre születésének 100. évfordulójára. A hírtől sertéstől a lyukak garasja címmel összeállítás, a gyermekek számára pályázattal összekötött Kis Füles, negyvenoldalas képregény, tesztjáték sorozat stb. teszi gazdagá a kötetet. A rejtvenyfejtők szórakoztatásán a több mint 60 keresztrejtvény mellett sok egyéb fejtörő és érdekes

olvasmány szolgálja. Petri Sándor összeállításából például megtudhatja az olvasó, milyen szabályok szerint rendezik a XII. labdarúgó-világbajnokságot, az ókori témák iránt érdeklődők min tanfolyamot találnak Holt nyelv-e a latin? címmel. A már hagyományos és az eddigéig is nagyobb méretű melléklet egyik rejtveny-e a pályázat, amelynek díjait a szerkesztés megfejtők akár meg is kétszerezhetik az első díjként kitűzött arany karóra helyett kettőt nyerhetnek.

Új kezdeményezések

Városrendezés és -tervezés

Az új lakóterületek beépítésében szakítottak a hagyományos felfogással s új elképzeléseik helyességét az az tanulmánytervükkel igazolták a Városerőpítési Tudományos és Tervező Intézet dolgozói, amely Békásmegyert egyik területre szent példáján mutatja be: az egy-négy szintes épületekből tervezett városnegyed előnyösebb is, mint az eddigi gyakorlat szerint öt-, tizenegyet és tizenhat szintes házakkal telepített lakónegyed. Mindezt a Magyar Urbanisztikai Társaság székében rendezett sajtótájékoztatóján jelentette be Kálnoki Kiss Sándor, a VATTI igazgatója. Az eddigi városrendezési gyakorlatban az a felfogás uralkodott, hogy a magasabb lakóházakkal azonos területen nagyobb laksűrűség érhető

el, mint a kisebb épületekkel. A városrendezési tanulmányban kidolgozott hetvenféle változatból kitűnt, hogy az esetek nagy részében azonos a laksűrűség, nyolc változatnál kedvezőbb, mint a magas házazs beépítés. A hektáronként 180 lakost elhelyező beépítés az az első határ, miszerint a gazdasági követelményeket szinte maradéktalanul kielégíthetik.

A kisebb területi egységekből, mozaikszerűen összerakott újjáfa lakóterület kialakítása több lehetőséget, nagyobb változatos nyit a magánberendezés, az igényekhez jobban igazodó lakóházakra, a többgenerációs lakásokra és olyan utthonokra, amelyeket már végleges lakóhelynek tekintenek a lakók, nem kívánják minőségi lakáscseréket.